

EVALUERING AF "NY CHANCE FOR AT LÆRE MERE DANSK" – BESKÆFTIGELSESAFTALEN 2007 – INDSATSOMRÅDE 4

1. BAGGRUND OG FORMÅL

I Beskæftigelsesaftalen for 2007 er der afsat 5 mio. kr. årligt til at give tilbud om danskuddannelse til familieforsørgede, der har opbrugt deres ret til danskuddannelse. Formålet er, at flere familieforsørgede indvandrere skal gennemføre en danskuddannelse således, at de ikke isoleres, men bliver en del af samfundslivet.

I det følgende vil vi først skitsere projektets mål samt målgruppe, hvorefter vi kort vil redegøre for projektets organisering og gennemgå projektets hidtidige resultater. Vi vil derefter detaljeret beskrive den opsøgende indsats og fremlægge erfaringerne med at fastholde kursisterne i forløbet. Til sidst vil vi redegøre for vores overvejelser og anbefalinger.

1.1. MÅL

I beskæftigelsesaftalen 2007 står følgende mål for projektet beskrevet:

Indsatsmål: Alle personer i målgruppen tilbydes danskundervisning i 2007. Målgruppen er vurderet til at omfatte 500 personer. 200 personer forventes at tage imod tilbuddet.

Resultatmål: 33 pct. af de personer, der tager imod tilbuddet, skal gennemføre danskuddannelsen (bestå prøve i dansk).

Det fremgår af den vedlagte projektskitse af 18. december 2006, at både indsatsmål og resultatmål er meget ambitiøse, og at det vil være nødvendigt løbende at tage stilling til, om de anvendte metoder er tilstrækkelige. Baggrunden herfor er, at samtlige deltagere i projektet netop tidligere har afbrudt et påbegyndt danskuddannelsesforløb, hvilket kunne indikere, at der er forhold i deres livssituation som besværliggør gennemførelse af danskuddannelsen. Derudover vil samtlige have haft ret til at deltage i danskuddannelse indtil d. 1. januar 2007. Det blev derfor vurderet, at det var afgørende for projektets succes, om det ved en særlig indsats er muligt at motivere og fastholde kursisterne i undervisningen indtil uddannelsen er afsluttet med bestået prøve i dansk.

1.2. MÅLGRUPPEN OG DANSKUDDANNELSESRETTE

Målgruppen for projektet er familieforsørgede, der har opbrugt deres ret til danskuddannelse. Der er således to betingelser, der skal være opfyldt for at kunne modtage danskundervisning via projektet:

1. Deltageren må ikke være i arbejde eller modtage en offentlig forsørgelsesydelse, som f.eks. starthjælp/kontanthjælp, arbejdsløshedsdagpenge, barselsdagpenge, sygedagpenge, SU, førtidspension, efterløn, folkepension etc.
2. Deltageren skal have opbrugt sin ret til danskuddannelse.

Ad.1. I velfærdsaftalen er de familieforsørgede benævnt *ledige selvforsørgende*, men det er i princippet samme personkreds. Der kan f.eks. være tale om en ledig udlænding, som ikke er medlem af en a-kasse og hvis ægtefælles indtægt bevirker, at pågældende ikke er berettiget til starthjælp/kontanthjælp. Der kan også være tale om en udlænding, som er faldet for 300-timers reglen og dermed ikke længere er berettiget til kontanthjælp.

Hvad angår familieforsørgede der får arbejde efter at være startet i danskuddannelse via projektet, besluttede styregruppen, at disse får lov at gennemføre forløbet indtil bestået prøve i dansk. Pt. er otte deltagere i arbejde.

Ad.2. Alle selvforsørgende udlændinge har ret til højst 3 års danskuddannelse på et sprogcenter jf. Lov om danskuddannelse. Retskravet udløber 3 år efter den enkelte er startet til dansk uanset, om pågældende har deltaget i dansk i alle 3 år eller ej. Når retskravet udløber, er der mulighed for at søge om forlængelse af danskuddannelsesretten, hvis pågældende har været afskåret fra at deltage i danskuddannelsen pga. f.eks. barsel, ustøttet fuldtidsarbejde, sygdom el.lign. En del af de familieforsørgede, vil således fortsat have retskrav på forlængelse af danskuddannelsesretten pga. f.eks. barsel. Derudover ville en del af målgruppen i 2007 kunne have fået fortsat tilbud om dansk grundet BIUs beslutning om at betale danskuddannelse til kursister, der forventes at kunne påbegynde et afsluttende modul i 2007. Med BIUs beslutning d. 13. december i år fortsættes denne ordning i 2008. Vi har imidlertid valgt at lade familieforsørgede, der forventes at kunne påbegynde et afsluttende modul i 2007/2008 indgå i projektet, da de derved ville få en ekstra støtte i at gennemføre forløbet.

Målgruppen for projektet er altså udlændinge, der har boet i Danmark i længere tid og som i praksis ikke har små børn.

2. STATUS FOR PROJEKTET

I det følgende vil projektets organisering blive beskrevet kort, og dernæst vil vi redegøre for projektets hidtidige resultater. Vi vil derefter give et overblik over, hvad der kendetegner deltagerne i projektet.

2.1. ORGANISERING

Projektet er organiseret således, at der er ansat en opsøgende vejleder i en halvtidsstilling til at forestå den opsøgende og fastholdende indsats og en medarbejder på halv tid fra Sprog & Integration til at forestå henvisning af målgruppen, dokumentation af projektet og til at deltage i den opsøgende indsats. Der er nedsat en styregruppe bestående af de to ansatte i projektet samt repræsentanter fra forvaltningen og en repræsentant for sprogcentrene. Den opsøgende vejleder blev ansat i april 2007.

2.2. RESULTATER

Den opsøgende indsats har pr. 1. december 2007 været i gang i 8 måneder. De beskrevne resultater baserer sig derfor ikke på et helt års indsats.

Målgruppen for projektet er i praksis problematisk at afgrænse. Udover de borgere der tidligere har været omfattet af Integrationsloven, er der pt. ingen konkret viden om, hvor mange familieforsørgede udlændinge, der er i Københavns Kommune. Ifølge projektskitsen blev antallet af personer i målgruppen vurderet til at omfatte 500 personer. Dette tal var et overslag over familieforsørgede udlændinge, der tidligere havde været omfattet af Integrationsloven. Efter en konkret optælling udgør denne gruppe i alt ca. 400 personer. Antallet ikke er eksakt, da det at være familieforsørget ikke er en statisk tilstand, og da vi ikke kan se alt via kommunens registrerings-systemer, f.eks. selvstændig virksomhed. Derudover er det ikke til at sige, hvor mange af de 400, der allerede har bestået en afsluttende prøve i dansk, eller fortsat har retskrav på danskuddannelse pga. f.eks. barsel.

Det fremgår af nedenstående tabel, at vi hidtil har kontaktet 58% af de borgere, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven, og som vi regner med er familieforsørgede. Havde der været tale om et helt års indsats vurderes det, at målet om, at alle personer i målgruppen skulle kontaktes i 2007 ville være nået. Imidlertid er kun 3 af de 231 borgere, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven startet i projektet via denne direkte opsøgende indsats.

Tabel 1: Indsatsmål

Mål	Antal	Procent
Indsatsmål: personer i målgruppen kontaktet (tidl. omfattet af Integrationsloven)	231	58%
Indsatsmål: personer heraf der har taget imod tilbuddet (tidl. omfattet af Integrationsloven)	3	1,3%
Kursister i alt der har taget imod tilbuddet	93	

Pr. 1. december er i alt 93 kursister startet til danskundervisning via projektet. Den opsøgende indsats er foregået via en direkte eller indirekte opsøgende indsats som nedenfor anført og beskrevet.

Tabel 2: Den opsøgende indsats

Opstart i projektet via:	Antal	Procent
Direkte opsøgende indsats	6	6%
Indirekte opsøgende indsats	87	94%

Det har vist sig, at 94% af kursisterne er startet op i projektet via den indirekte opsøgende indsats gennem sprogcentrene. Det vil sige, at sprogcenteret på vegne af kursisten har anmodet forvaltningen om en henvisning, hvorefter det er vurderet, at pågældende kunne tilbydes danskundervisning via projektet. Hvorvidt kursisterne har henvendt sig pga. det særlige dansktilbud er på nuværende tidspunkt ikke til at sige. I forbindelse med opfølgningssamtaler med kursisterne vil den opsøgende vejleder fremover undersøge, hvorvidt kursisten har henvendt sig som følge af den opsøgende indsats. Indtil nu har ingen af kursisterne imidlertid angivet denne årsag.

Den direkte opsøgende indsats har hidtil bevirket, at 6 kursister har taget imod tilbuddet om danskundervisning. Disse kursister er altså startet som en direkte konsekvens af det opsøgende arbejde. Derudover har den direkte opsøgende indsats haft en række afledte effekter for i alt 19 personer, der ikke hørte til projektets målgruppe, enten fordi de ikke var familieforsørgede, fordi de fortsat havde ret til danskuddannelse eller fordi de havde bestået en godkendt danskprøve. Disse er vejledt i forhold til fortsat danskuddannelse eller arbejde.

Det vurderes, at der med et helt et års indsats sandsynligvis kunne være startet mindst 110 kursister. Der vil løbende være en gruppe kursister, der har opbrugt den 3-årige danskuddannelsesret og som ønsker at fortsætte danskuddannelses-forløbet. Det opstillede mål om, at 200 kursister skulle starte i projektet er altså ikke indfriet og ambitionen for 2008 er at flere starter i projektet som følge af den opsøgende indsats.

Tabel 3: Resultatmål

Mål	Antal	Procent
Foreløbigt resultatmål: bestået prøve i dansk juni og december 2007	15	16%

Hvad angår projektets resultatmål har hidtil 16% bestået en prøve i dansk. Resultatet skal ses på baggrund af, at der er eksamen to gange årligt i henholdsvis maj/juni og november/december. Der har altså kun været afholdt to eksamener siden projektets start. Otte kursister bestod i juni og syv i december.

Målet for projektet var, at 33% af deltagerne i projektet have bestået en prøve i dansk. Det fremgår af projektskitsen, at resultatmålet er meget ambitiøst. Det må forventes at tage længere tid før en større andel har bestået prøve i dansk, da et gennemført danskuddannelses-forløb ofte strækker sig over en længere periode alt afhængig af, hvilken af de 3 danskuddannelser den enkelte er indplaceret på. Der er således ofte hurtigere gennemførelse blandt kursister på danskuddannelse 3 end på danskuddannelse 2 og danskuddannelse 1. Normalt forventes kursisten at bruge mellem 4-8 måneder pr. modul afhængigt af, hvilket modul og danskuddannelse kursisten er på.

OPSUMMERING

Som det fremgår af ovenstående er meget få startet i projektet som en konsekvens af den direkte opsøgende indsats. Det har vist sig at være en stor udfordring at opsøge de familieforsørgede, der ikke har retskrav på danskuddannelse, målrettet. Projektet har siden den opsøgende indsats gik i gang i april været i en opbygningsfase. F.eks. er der i starten brugt meget tid på udarbejdelse og oversættelse af informationsmateriale, opbygning af netværk og udbredelse af budskabet til diverse aktører, som den efterfølgende indsats bygger videre på. Det forventes således, at budskabet om en ny chance for mere dansk til familieforsørgede kaster flere resultater af sig i 2008. De hidtidige erfaringer har også givet anledning til refleksion over indsatsen og en række anbefalinger jf. afsnit 3.

Projektet skal samtidig ses som en spydspids for forvaltningens opsøgende indsats blandt familieforsørgede, som der er stigende fokus på grundet den aktuelle arbejdskraftmangel. Der har ikke været nogen konkrete erfaringer at trække på, da det ikke er forsøgt at opsøge denne målgruppe før. Med dette projekt er der derfor opbygget nye erfaringer som forvaltningens fortsatte indsats overfor målgruppen vil kunne drage nytte af.

Projektets hidtidige resultater viser imidlertid, at der er et klart behov for fortsat gratis danskuddannelse til målgruppen. Mange familieforsørgede har selv henvendt sig på et sprogcenter, hvilket ikke var forventet ved

projektets start. Disse har fået mulighed for at færdiggøre deres danskuddannelse udelukkende på grund af den afsatte pulje. De mange henvendelser afspejler endvidere en stor motivation i målgruppen for at lære mere dansk.

2.3. DELTAGERNES KARAKTERISTIKA

Blandt de aktuelle deltagere i projektet er der en klar overvægt af kvinder sammenlignet med den almindelige kønsfordeling på sprogcentrene. Fem ud af seks deltagere i projektet er kvinder. Derudover er der en overrepræsentation af kursister over 35 år i projektet. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at kursisterne skal have opbrugt den 3-årige danskuddannelsesret og udtømt muligheden for forlængelse pga. barsel. Ni ud af ti kursister fordeler sig på de fire sprogcentre i Københavns Kommune. Derudover er der enkelte deltagere på VUF, Hellerup Sprogcenter og Ishøj Sprogcenter.

De aktuelle deltagere i projektet fordeler sig på 29 forskellige nationaliteter. Der er flest kursister fra Irak, Pakistan og Marokko.

I forhold til fordelingen på de tre danskuddannelser er der en klar overrepræsentation af kursister på danskuddannelse 1 og 2, mens der er en underrepræsentation af kursister på danskuddannelse 3. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at flere kursister på danskuddannelse 3 har en højere progressionshastighed og dermed oftere gennemfører deres danskuddannelse inden for de 3 år. Deltagerne i projektet er altså svagere indlæringsmæssigt end den normale fordeling af kursister. Til gengæld er langt færre kursister i projektet tilmeldt startmodulerne (modul 1 og 2) i forhold den normale fordeling af kursister på sprogcentrene. Især er der langt flere deltagere på modul 4, 5 eller 6. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at målgruppen for projektet har gået til danskuddannelse før og dermed ikke starter forfra.

2.4. UDMELDELSER

Aktuel er der 58 kursister der deltager i dansk via projektet. Udover de 7 der har afsluttet deres danskuddannelse efter bestået prøve i dansk¹ har 29 udmeldt sig af danskuddannelsesforløbet.

¹ Den ottende der har bestået prøve i dansk er fortsat på studieprøveforløbet og er dermed ikke udmeldt.

Tabel 4: Oversigt over ophørte kursister (excl. bestået prøve i dansk)

Ophørsårsager	Antal	Procent
Barsel, sygdom, arbejde eller udvandring	14	48%
KISS/AOF	6	21%
Ukendt årsag	9	31%
I alt	29	100%

Tabel 4 viser, at halvdelen af udmeldelserne skyldes personlige årsager som f.eks. barsel. Derudover er der en del kursister, der – foreløbigt - ikke er fortsat til dansk igen efter lukningerne af AOF og KISS. Der er taget kontakt til alle de tidligere AOF-kursister og der vil blive taget kontakt til de tidligere kursister på KISS. Derudover er der ni kursister, for hvilke ophørsårsagen ikke kendes.

2.4. ØKONOMI

Ud af den samlede pulje på 5 mio. kr. er der pr. 30. november anvendt i alt 2,2 mio. kr.

Tabel 5: økonomi

Pulje: 5 mio.kr.	
Modulbetaling	1.890.854,00
Løn	323.676,00
Oversættelse af brochure og opslag	3.455,42
Tolkeudgifter	1.930,51
Billeder til informationsfolder	1.375,00

Tabel 5 viser, at langt størstedelen af puljen, nemlig hele 1,9 mio. kr. anvendes til modulbetaling for Danskuddannelse. Den næstestørste post er lønudgifter på 0,3 mio. kr. Dette dækker ½ årsværk hos Sprog og Integration og ½ årsværk hos CF, medregnet i 9 måneder.

Som konsekvens af at kun knap halvdelen af puljen er blevet anvendt i 2007 besluttede Beskæftigelses- og Integrationsudvalget på mødet den 13. december 2007 at en del af puljen i 2008 skal anvendes til forsat danskuddannelse for selvforsørgede, der kan afslutte hele uddannelse i 2008 (BIU 255/2007)

3. DEN OPSØGENDE INDSATS

I det følgende vil vi redegøre detaljeret for den opsøgende indsats; herunder hvilke udfordringer der har vist sig, og hvilke erfaringer vi har gjort os. Derudover vil de konkrete tiltag blive beskrevet nøje. Sidst i afsnittet vil vi fremlægge vores oplæg til den fremtidige strategi for det opsøgende arbejde.

3.1. INDSATS, UDFORDRINGER OG ERFARINGER

Ifølge projektskitzen skulle den opsøgende indsats tage udgangspunkt dels i de udsatte boligområder og

dels i de familieforsørgede, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven.

Hidtil har den opsøgende indsats derfor bestået af:

- at opbygge netværk i nogle af de udsatte boligområder (netværkskort vedlagt som bilag)
- at arrangere møder med de familieforsørgede i de udsatte boligområder
- at kontakte de familieforsørgede, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven skriftligt

Der har indtil videre i praksis vist sig at være flere udfordringer i den opsøgende indsats overfor målgruppen:

- Det er svært at lokalisere de familieforsørgede målrettet
- En del af de familieforsørgede har fortsat retskrav på danskuddannelse og hører dermed ikke til målgruppen for puljen
- Vi ulejlig og bruger tid på borgere vi møder i den opsøgende indsats, som ikke hører til målgruppen.

Vi har ingen konkret viden om, hvem der er familieforsørgede i Københavns Kommune, som vi f.eks. har om kontanthjælpsmodtagere. Dette skyldes, at det kun er kontanthjælpsmodtagere samt de personer, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven, der er registeret i kommunens systemer. Jobpatruljen, beboerrådgivere og andre ressourcepersoner i Tingbjerg og Akacieparken har ligeledes oplyst, at de næsten ikke har kontakt med og kendskab til de familieforsørgede. De familieforsørgede er altså ikke umiddelbart *synlige* og derfor svære at lokalisere målrettet.

Trods udfordringerne med at lokalisere målgruppen, tyder vores foreløbige erfaringer med det opsøgende arbejde på, at de familieforsørgede

- bedst nås mundtligt via netværk
- bedst nås ved at møde dem i fora, hvor de i forvejen kommer
- at en del nås via direkte skriftlig henvendelse på bopælen
- at få nås via bred skriftlig annoncering og indkaldelse til møde

I det følgende vil vi redegøre detaljeret for de konkrete tiltag i det opsøgende arbejde.

3.1. INFORMATIONSMATERIALE

Der er blevet udarbejdet en brochure "Ny chance for at lære mere dansk". Brochuren henvender sig både direkte til de familieforsørgede og til samarbejdspartnere og indeholder information om dansktilbuddet til målgruppen på 8 forskellige sprog (dansk, engelsk, arabisk, kinesisk, somali, thai, tyrkisk, urdu). Brochuren lå færdigtrykt i 1000 eksemplarer i august måned.

3.2. SAMARBEJDE MED ØVRIGE I FORVALTNINGEN

Følgende instanser er orienteret om projektet:

- Jobpatruljen
- Task-force
- Sprog & Integration
- "Boliggruppen"

Jobpatruljen har stort set udelukkende kontakt med kontanthjælpsmodtagere, men vi har draget nytte af deres kontakter til andre ressourcepersoner i de udsatte boligområder. Task-force oplyste i juli, at de på daværende tidspunkt ville have svært ved at bistå os i det opsøgende arbejde, da deres indsats er i sin vorden. Task-force mente imidlertid, at de til næste sommer ville have flere kanaler, der kunne udbrede kendskabet til projektet. Anne L. Vestergaard fra IPO har givet os en liste over relevante kontaktpersoner i de udsatte boligområder. Derudover vil den opsøgende vejleder fremover deltage i "boliggruppens" månedlige møder. Sprog & Integration har direkte kontakt til potentielle kursister som har mistet kontanthjælpen på grund af 300-timers reglen. Hidtil er to kursister ved at starte til dansk via projektet som følge heraf.

Det vurderes på nuværende tidspunkt primært at være Sprog & Integration og "boliggruppens" kontakter vi kan få gavn af i det opsøgende arbejde. Derudover vil CAB-projektet (selvforsørgende kvinder med børn) være en vigtig samarbejdspartner fremover. Blandt andet vil en medarbejder fra CAB-projektet blive tilknyttet styregruppen i 2008.

3.3. TINGBJERG & AKACIEPARKEN

For at drage nytte af det arbejde jobpatruljen havde lagt i Tingbjerg og Akacieparken under deres etableringsfase valgte vi ligeledes at starte vores opsøgende indsats i disse områder. Tingbjerg og Akacieparken er to meget forskellige boligområder. Tingbjerg er et meget stort område og opleves som en mindre by med mange boligblokke fordelt på et stort areal, mens Akacieparken er et meget lille og afgrænset boligområde.

Vi har været i kontakt med beboerrådgiverne i begge områder og det generelle billede er, at målgruppen – de familieforsørgede - ikke er kendt af dem. Karakteristisk har det været, at man kendte til kontanthjælpsmodtagerne og de ressourcestærke, der er i arbejde.

TEMA-MØDE I TINGBJERG

Via jobpatruljen i Tingbjerg fik vi kontakt til Projektsekretariatet/Job- og uddannelseshuset, som siden 2004 har rådgivet om job og uddannelse til alle målgrupper uanset forsørgelsesgrundlag i området. På baggrund af Projektsekretariatets anbefaling arrangerede vi et tema-møde om projektet for beboerne i området. Mødet blev annonceret med en notits i det lokale nyhedsbrev som omdeles til alle husstande i området. Derudover blev der hængt opslag op i opgange på dansk, tyrkisk, arabisk, somali og urdu. Til mødet var der tolke for de fire sprog. Endelig blev der sendt invitationer ud til de 8 borgere, der tidligere havde været omfattet af Integrationsloven, som ikke var i arbejde eller modtog kontanthjælp og som boede i området.

Fire personer mødte til mødet, hvoraf imidlertid kun én hørte til målgruppen for projektet. De tre øvrige havde alle ret til forlængelse af danskuddannelsesperioden pga. barsel.

Erfaringen med mødet var, at få mødte op som følge af annoncering i nyhedsbrev og opgange. Til gengæld fremmødte to ud af de otte, der var inviteret direkte pr. brev. Det lille fremmøde giver anledning til overvejelser om, hvorvidt man kan nøjes med at informere på skrift til målgruppen. Den somaliske tolk oplyste f.eks., at den somaliske gruppe bedst nås via direkte mundtlig kommunikation. Det skal imidlertid nævnes, at vores samarbejdspartnere – projektsekretariatet – anså et fremmøde på 4 personer som en succes ud fra deres erfaringer i området gennem flere år.

Mødet viste ligeledes, at der i arbejdet med at opsøge målgruppen vil være overlap med reglerne for forlængelse af danskuddannelsesretten jf. Danskuddannelsesloven, idet flere af de fremmødte fortsat havde ret til danskuddannelse pga. barsel i overgangsperioden².

DRJOBBUS / TINGBJERGFESTIVALEN

Der blev ved DRJobbus og Tingbjergfestivalen d. 6. september informeret om projektet og uddelt brochurer til interesserede. Her var erfaringen, at det var en udfordring at informere om projektet, idet det ikke er til at vurdere,

² Da reglerne om den 3-årige danskuddannelsesret trådte i kraft d. 1.1.2004 blev der indført en overgangsperiode fra d. 1.1.2004-1.1.2007 for de borgere der var startet til dansk før d. 1.1.2004. Reglerne om forlængelse gælder også for overgangsperioden.

om de fremmødte ved et sådant arrangement tilhører målgruppen. Det kan synes som en overskridelse af privatlivssfæren at spørge ind til forsørgelsesgrundlag på offentlige områder.

SAMARBEJDE MED BEBOERRÅDGIVERNE

Der er afholdt et møde med beboerrådgiveren i området for at informere og aflevere brochurer om projektet. På anbefaling af beboerrådgiveren fik vi kontakt til en aerobics-instruktør, som selv er indvandret fra Marokko og som underviser indvandrerkvinder på forskellige steder i København. Aerobics-instruktøren har stillet sine hold til rådighed for, at vi kan informere om projektet på holdene. Hidtil har den opsøgende vejleder informeret om projektet på to hold. Her sker kommunikationen direkte og mundtligt. Erfaringen hidtil er imidlertid, at de fleste ikke er familieforsørgede. Derudover fik vi en vejviser over dagsinstitutioner, foreninger etc. i Tingbjerg og Utterslevhuse til brug ved den fremtidige indsats i området.

AKACIEPARKEN

I Akacieparken har vi valgt en anden tilgang, end den vi startede med i Tingbjerg. Vi vil prøve at nå målgruppen via de eksisterende kvindenetværk. Derfor har vi holdt møde med et medlem fra afdelingsbestyrelsen, som er aktiv i Akacieparken, og et medlem af Valby Lokaludvalg. Medlemmet fra afdelingsbestyrelsen vil forsøge at samle en gruppe kvinder fra målgruppen, som vi kan informere mundtligt om projektet d. 10. december.

Vi har derudover holdt et møde med beboerrådgiveren i Akacieparken. Beboerrådgiveren har imidlertid ligesom bestyrelsesmedlemmet mest kontakt med personer der enten er i arbejde eller på offentlig forsørgelsesydelse. Via beboerrådgiveren er der lagt brochurer i dagsinstitutionen i Akacieparken, da det var hendes erfaring, at pædagogerne i institutionen har et godt forhold til forældrene og derfor sandsynligvis vil kunne finde frem til personer fra vores målgruppe. Beboerrådgiveren oplyste endvidere, at man i Akacieparken oplevede en slags træthed overfor de mange velmenende mennesker, der kommer med forskellige undersøgelser uden at følge op på resultaterne. Det samme er delvis tilfældet i Tingbjerg. Dette kan være en barriere i det opsøgende arbejde.

3.4. GENEREL OPSØGENDE INDSATS

BORGERE DER TIDLIGERE HAR VÆRET OMFATTET AF INTEGRATIONSLOVEN

Der er i løbet af oktober/november sendt brochurer til 231 personer, der tidligere har været omfattet af Integrationsloven, og som - så vidt vi kan se - ikke har nogen indtægt aktuelt. Det er dog ikke muligt at se om en person f.eks. har selvstændig virksomhed via kommunens systemer, og derudover er det ikke til at se, om en

person har bestået en afsluttende prøve i dansk. I alt har ca. 4000 personer tidligere været omfattet af Integrationsloven og er fortsat bosat i Københavns Kommune. Ud af disse vurderes det, at ca. 400 er familieforsørgede. De bor spredt udover hele Københavns Kommune og altså ikke primært i de udsatte boligområder.

Af de 231 personer som har modtaget en brochure med posten har 14 henvendt sig hidtil. Tre af disse er familieforsørgede og ønsker at starte i danskuddannelse igen. De 11 øvrige havde enten bestået en danskprøve, var ikke familieforsørgede eller havde ret til forlængelse af danskuddannelsesretten pga. f.eks. barsel. Disse er vejledt i forhold til fortsat danskuddannelse eller arbejde.

Det er en del af indsatsmålet, at alle der tidligere har været omfattet af Integrationsloven - og som vi regner med er familieforsørgede - skal kontaktes.

Da få har henvendt sig på baggrund af de udsendte breve, må man overveje effekten af denne metode i det opsøgende arbejde.

ØVRIG INDSATS

Følgende steder er orienteret om projektet og har fået brochurer:

- Sprogcentrene
- Udvalgte biblioteker
- Tolkeformidlingen
- Relevante foreninger fra International Dag
- Rekrutteringscenteret
- Projekt Liv
- Kringlebakken
- Udvalgte motionshold for kvinder
- Partnerskabet i Urbanplanen

Det er endnu for tidligt at sige noget om effekten af den indirekte opsøgende indsats via disse instanser. Foreløbigt tyder det imidlertid på, at vi får flere henvendelser fra personer, der ikke hører til målgruppen i projektet. Igen afspejler det, at det er svært at lokalisere målgruppen målrettet.

3.5. OPSAMLING OG FREMTIDIGE TILTAG

Seks personer er hidtil startet i projektet via den direkte opsøgende indsats. To personer er startet via brochure eller information i Sprog & Integration. Tre andre havde fået brev og brochure ang. tilbuddet, da de tidligere havde været omfattet af Integrationsloven. Og én kom ind i projektet via den opsøgende indsats i Tingbjerg. Derudover har den direkte opsøgende indsats haft en positiv sidegevinst for mindst 19 personer, der ikke har tilhørt målgruppen. Disse er vejledt videre vedr. danskuddannelse eller arbejde. Derudover er 87 kursister startet via den indirekte opsøgende indsats. Målet om, at 200 skulle starte i projektet er altså ikke nået. I 2008 skal der derfor arbejdes på at få fat på flere.

Ud fra de erfaringer vi har gjort os i etableringsfasen, vil vi forsøge at komme tættere på målgruppen i Tingbjerg og Akacieparken. Vi vil fortsætte med at benytte mundtlige kanaler til at møde målgruppen der, hvor de er. Blandt andet vil vi:

- samarbejde med dagsinstitutioner i områderne
- tage kontakt til læger og sundhedsplejersker i områderne
- søge at samarbejde med andre relevante motionstilbud til indvandrerkvinder
- eventuelt etablere en åben vejledning på bibliotekerne i Tingbjerg og Nørrebro
- orientere de tre jobcentre om projektet i forbindelse med 300-timersreglen
- eventuelt lægge brochurer på relevante afdelinger på hospitaler i Københavnsområdet
- samarbejde med CAB-projektet
- fortsætte indsatsen i de øvrige udsatte boligområder - vi er ved at starte op i Urbanplanen og regner med herefter at gå i gang i Mjølnerparken.

I første omgang nedprioriterede vi sundhedsplejerskerne, da vi vurderede, at de primært ville have kontakt med kvinder der fortsat havde retskrav på danskuddannelse pga. barsel og dermed ikke ville høre til projektets målgruppe.

4. DEN FASTHOLDENDE INDSATS

For at fastholde kursisterne i deres undervisningsforløb besluttede vi, at hver kursist i projektet minimum skulle tilbydes en samtale for, at de skulle kende deres personlige vejleder. Ved samtalen vil de blandt andet blive informeret om, at de modtager dansk via puljen, og at de ellers selv skulle have betalt for hvert modul. Dette synes at have virket som en motiverende faktor.

For at etablere samarbejdet med sprogcentrene har vi sendt information om projektet ud til samtlige sprogcentre. Vi bad dem om at udpege en vejleder på sprogcenteret, som kunne samarbejde med den opsøgende vejleder omkring at skabe mulighed for at mødes med hver enkelt kursist.

Der er indtil november 2007 blevet afholdt samtaler med kursisterne på AOF Gadelandet, Københavns Sprogcenter og Sprogcenter Kigkurren. I alt er der blevet holdt samtaler med 20 kursister. Herudover er der 6 kursister som ikke mødte til den indkaldte samtale. I december bliver der afholdt samtaler med kursisterne på Sprogcenter IA.

Det har vist sig i praksis at være et stort arbejde at arrangere disse samtaler, da det foregår i samarbejde med sprogcentrenes vejledere og da vi har tilstræbt at afholde samtalen på sprogcenteret på det tidspunkt, hvor kursisten alligevel er i undervisning.

Ved de indledende samtaler har det været vigtigt at få at vide, hvilke faktorer der havde forsinket dem i undervisningsforløbet og samtidig at se fremad og blive afklaret om egne muligheder i fremtiden, hvis de færdiggjorde deres påbegyndte danskuddannelse. Her tænkes på muligheder for at finde et arbejde eller påbegynde uddannelse.

Et eksempel på et vejledningsforløb er samtalerne med en irakisk kvinde. Ved første møde på AOF Gadelandet, var hun meget uklar omkring sit liv og hele det danske undervisningssystem. I sin fremtoning gav hun indtryk af at være integreret i det danske samfund og havde desuden en irakisk studentereksamen. Hun havde tidligere forsøgt at lære dansk forskellige steder. Hun er familiesammenført med en irakisk flygtning, men har forskellige veninder af udenlandsk herkomst. Den første samtale med hende blev brugt til at afklare hende i forhold til hendes fremtid, fordi hun ikke kendte nok til det danske undervisningssystem. Vi enedes om, at hun skulle prøve at få en kopi af det irakiske eksamensbevis til Danmark, så det kunne blive afklaret, om hun i det mindste har en dansk 9. eller 10. klasse afgangsprøve, som hun kan bruge i det danske uddannelsessystem.

Næste gang vejlederen mødte hende var på København Sprogcenter 1. oktober. Hun havde afsluttet modultest 4 på AOF før lukningen og i september havde hun afsluttet modultest 5 og var tilmeldt modul 6 og eksamen i Prøve i dansk 2 i november/december i år. Desuden fortalte hun, at hun yderligere ville tage FVU3 med henblik på at

kunne søge dansk statsborgerskab. Herefter ville hun tage en dansk frisøruddannelse, for den kan bruges både her i Danmark og i Irak, hvis hun skulle flytte tilbage til oprindelseslandet.

Efterfølgende har hun i december bedt om endnu en samtale med den opsøgende vejleder uden for sprogcenteret om hendes uddannelsesmuligheder i Danmark. Ved samtalen drøftede vi muligheden for at tage den godkendte 4-årige frisøruddannelse. For at hun bedre kunne beslutte sig, blev hun henvist til Rekrutteringscenterets/CAB 11 ugers arbejdsmarkedsrettede afklaringsforløb med indlagt praktik og vejledning. Aftalen er, at hun selv kontakter CAB med henblik på start i januar 2008. Den opsøgende vejleder har kontaktet CAB for at orientere om den nye kursist. I december 2007 bestod hun prøve i dansk 2.

Den generelle erfaring med samtalerne er hidtil, at kursisterne bliver mere målrettede, når de bliver bekendt med, at de har opbrugt kvoten på 3 års gratis sprogundervisning, og at de nu har fået en ekstra chance, uden at de selv skal betale.

Der er blevet fulgt op på udmeldelser af projektet ved at ringe hjem til kursister indskrevet i projektet, som ikke er aktive i undervisning på et sprogcenter. Nogle er gravide eller syge og andre har fået arbejde. Derudover har nogle ægtemænd lovet at genoverveje, om ægtefællen skulle begynde undervisning igen. Lukningerne af de tre AOF-afdelinger og KISS har derudover haft betydning for frafaldet i projektet og medført ekstra arbejde i forbindelse med fastholdelse af kursisterne.

OPSAMLING

Det er for tidligt at vurdere, hvor stor betydning det har, at kursister i projektet har tilknyttet en personlig vejleder, som kan hjælpe dem til at gennemføre hele danskuddannelsen. Det vurderes, at være en hjælp, at kursisterne får at vide, at de kan kontakte deres personlige vejleder, som kan støtte dem i forløbet, hvis de får uforudsete problemer, mens de deltager i danskuddannelsen.

Ved vejledningssamtalerne er det meget vigtigt, at kursistens fremtid er i fokus. Dels fordi det altid virker afklarende at tænke fremad og se ud over sin egen nuværende situation. Dels opmuntrer det til at gennemføre danskuddannelsesforløbet, at man nemmere kan finde et arbejde, når man taler og forstår et grundlæggende dansk. Rigtig mange af de hjemmegående kvinder, som der været afholdt samtaler med, udtrykker ønske om at få et arbejde og kunne forsørge sig selv.

5. OPSAMLING OG ANBEFALINGER

Projektet har hidtil været i en opbygningsfase og skal ses som spydspids for forvaltningens opsøgende indsats overfor familieforsørgede – blandt andet for CAB-projektet (selvforsørgende kvinder med børn). Med den aktuelle situation på arbejdsmarkedet, er der fokus på de familieforsørgede, da de udgør en skjult arbejdskraftreserve. Den opsøgende indsats er i gang i Tingbjerg, Akacieparken og blandt tidligere integrationslovs-borgere. 93 familieforsørgede er startet i danskuddannelse og otte har bestået en afsluttende prøve i dansk. Der er brugt xx mio. kr. af de 5 mio. kr. der var afsat. Mange har selv henvendt sig på et sprogcenter, hvilket afspejler, at der er en stor motivation for at lære mere dansk og den øges muligvis ved det nuværende opsøgende arbejde.

OVERVEJELSER OG ANBEFALINGER

Fra projektets start blev der afsat midler til to halvtidsstillinger til at forestå den opsøgende og fastholdende indsats, dokumentation og evaluering af projektet. Efter otte måneder viser det sig, at det er endog meget tidskrævende at opsøge den specifikke målgruppe, da de familieforsørgede ikke er *synlige* - hverken i kommunens registreringer eller i de udsatte boligområder. Samtidig skal der afses tid til at afholde samtaler på sprogcentre med kursister for at sikre en høj gennemførelse af danskuddannelsen, og endeligt skal projektet løbende dokumenteres og erfaringer samles.

For at få flere kursister via den opsøgende indsats vil vi derfor foreslå følgende:

- at der skabes et mere sikkert overblik over, hvor mange der er i målgruppen, og gerne i hvilke områder de bor
- at der i forbindelse med udmøntningen af beskæftigelsesplanen 2008 etableres et samarbejde med den opsøgende indsats overfor familieforsørgede med børn. Dette vil kunne skabe en synergi-effekt og vil derudover modvirke, at de samme personer opsøges med to forskellige tilbud

Samtidig vil vi anbefale,

- at puljens målgruppe udvides således, at vi som minimum kan give tilbud om danskuddannelse til de selvforsørgende som er motiverede for at færdiggøre deres danskforløb, og som ellers ikke ville have ret til at deltage i danskuddannelse.

I praksis opleves det som et dilemma, at forvaltningen med den ene hånd afviser at tilbyde gratis dansk til motiverede udlændinge, der er i arbejde f.eks. blot en dag om ugen på grund af den 3-årige danskuddannelsesret, og med den anden hånd opsøger familieforsørgede for at tilbyde danskuddannelse.

Det skal her nævnes, at det er meget få af de, der har opbrugt danskuddannelsesretten, der i realiteten har fulgt et danskforløb i 3 år på et sprogcenter. De fleste har haft et afbrudt danskforløb f.eks. pga. arbejde, men har ikke arbejdet så meget, at de kan få forlænget danskuddannelsesretten. Det skal herudover nævnes, at det at være i arbejde eller familieforsørget sjældent er statiske faktorer. En person der er i arbejde lige nu, kan meget vel miste dette og omvendt. Ofte er der tale om jobs i usikre brancher præget af hårdt fysisk arbejde, lav løn og lav grad af anvendelse af dansk på arbejdspladsen.

Det synes imidlertid uhensigtsmæssigt, at kommunen først kan tilbyde danskuddannelse til en person med mangelfulde dansksproglige kompetencer, i det øjeblik den enkelte mister sit arbejde og derved bliver familieforsørget, kontanthjælps- eller dagpengemodtager. Indtil november 2007 er der givet 140 afslag på forlængelse af danskuddannelsesretten, hvoraf de fleste vil være givet til udlændinge, der er i arbejde. Det vil sige, at såfremt puljen havde omfattet udlændinge i arbejde, kunne vi have forventet ca. 140 flere deltagere.

Da det har vist sig,

- at der er fejlkilder i forhold til vurdering af om en person reelt er familieforsørget (det kan efterfølgende vise sig, at pågældende har en indkomst³)
- at mange med løs tilknytning til arbejdsmarkedet er motiverede for at lære mere dansk

fremsætter vi derfor den ovenstående anbefaling for både ledige og ikke-ledige selvforsørgende. F.eks. ved at indføre en klippekort-ordning til de 6 danskmoduler - eventuelt mod betaling af et gebyr pr. modul. Derudover anbefaler vi, at der fortsat er en særlig opsøgende indsats i forhold til de familieforsørgede. Vi mener, at dette forslag vil lette det opsøgende arbejde, så vi ikke skal afvise motiverede udlændinge i at forbedre deres dansksproglige kompetencer.

³

Pt. er otte deltagere i arbejde, én modtager SU, én har fået tilkendt førtidspension og én modtager kontanthjælp igen efter at være faldet for 300-timers reglen.